

JAK SE ŽIJE EKO FARMÁŘŮM V POLSKU

Polsko bude zemí mezinárodního veletrhu BioFach 2006

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců pro své členy již tradičně připravuje každý rok odborně zaměřené exkurze na zahraniční ekofarmy. Ta letošní účastníci v prvním říjnovém týdnu zavedla do Polska. Impulsem pro výběr právě této země byla mimo jiné i skutečnost, že Polsko bude zemí mezinárodního veletrhu BioFach 2006 (který se uskuteční v únoru příštího roku v Norimberku). Využili jsme také kontaktu navázaného při letošní Bioakademii v Lednici, neboť průvodkyní nám byla paní Marie Staniszevska z Polského ekologického klubu, která na konferenci v Lednici přednášela.

V Polsku je v současné době registrováno na 3.800 subjektů ekologicky hospodařících na výměře kolem 85.000 ha zemědělské půdy. Průměrná velikost farmy je asi 20 hektarů (pro srovnání u nás je to kolem 300 ha). Ekologické zemědělství se tu rozvíjí již dlouhou dobu, zákon upravující tento systém hospodaření je však v platnosti až od roku 2000. Polsko nemá celostátní logo pro bioprodukty, směrodatný pro spotřebitele je tak pouze kód certifikační organizace. Těch v současné době v Polsku působí sedm. Spotřebitel se tedy může řídit jen slovním popisem na výrobcích a je pro něho obtížnější v produktech se orientovat.

Naše návštěva se zaměřila na malé rodinné farmy. Ty jsme během naší cesty navštívili tři. Dále potom byla na programu návštěva jednoho zpracovatelského podniku – konkrétně pekárny, kde se jednou týdně peče na zakázku i biochléb.

První návštěva nás zavedla na farmu paní Henryky Kozłowske v Miliczi. Farma s vý-

300 vajec. Vejce jsou snášena do klasických snáškových hnízd vystlaných slámou a sbírají se ručně. Vejce jsou na farmě rozříděna, nestandardní (asi 20%) jsou využita k domácí spotřebě a k prodeji ze dvora.

Většina produkce je balena do spotřebitelského balení po 10 kusech. Farma žádný speciální sklad na vejce nemá, tato jsou skladována v chladné místnosti přímo v domě. Distribuční firma je odváží 2x týdně a zákazníci z okolí přichází na farmu již pravidelně, takže v podstatě sklad není potřeba. Distribuci do obchodní sítě zajišťuje malé odbytové družstvo, které odebírá produkci od čtyř farmářů v regionu a vejce distribuuje do větších měst jako je Wrocław

Ochutnávka na farmě

Zátiší s vejci

Farma manželů Slicznych u Kluczborku o výměře 9 hektarů se zabývá pěstováním obilovin a chovem různých druhů hospodářských zvířat (krávy, kozy, kůň, drůbež, prasata, králíci). Z obilovin pěstuje farma zejména žito, pšenici, ječmen, oves a špaldu. Většina obilovin je využita jako krmivo pro zvířata. Přebytky jsou prodávány do výkupu ve Wrocławu. Manželé Sliczny provozují ještě malý obchod s potravinami v Kluczborku. V tomto kromě běžných potravin prodávají i přebytky z farmy – mléko, tvaroh, máslo, sýr, mouku. Mají už své stálé zákazníky, kteří jsou zvyklí si pro jejich produkty do obchodu dojet, i když tento prodej není oficiální (obecně v Polsku platí, že své produkty může farmář prodat na tržnici bez nějakých zvláštních povolení, kamenné obchody však garantují určitou kvalitu a předpisy pro prodej v nich jsou tedy přísnější).

V hospodářství manželů Plawecnych v Zegocine jsou také chována různá zvířata včetně včel, na malém poličku se pěstují obiloviny, brambory, jahody a zelenina. Budova farmy je obklopena ovocnou zahradou s jabloněmi, švestkami a pěstují se zde také

Polská krajina

měrou 12 hektarů je zaměřená na chov původního polského plemene zelenonohých slepic pro produkci vajec, v systému ekologického zemědělství hospodaří tři roky. Chov je značně extenzivní, je v něm 600 slepic, denní produkce se pohybuje kolem

nebo Varšava. Biovejce jsou z farmy prodávána za 50 grošů, prodejní cena ve Varšavě je 1 PLN (1 PLN/Złoty = 7,60 Kč).

Další dvě navštívené farmy si byly svým zaměřením značně podobné. Jejich činnost je značně diverzifikovaná a zaměřená na realizaci vzdělávacích programů pro mládež a agroturistiku.

Vážení přátelé,

s potěšením si vás dovoluujeme upozornit na spolupráci, která vznikla mezi vystavovatelskou firmou INCHEBA Praha a Svazem ekologických zemědělců PRO-BIO, jakožto novým PARTNEREM veletrhů BIOSTYL a VITALITA, BIOLIFE. Uvědomujeme si, jak jsou BIO aktivity pro dnešní svět důležité a potřebné a těší nás, že můžeme v rámci svých veletržních možností přispět k jejich propagaci a popularizaci.

Ztéto spolupráce vzešly hned dva projekty, které se uskuteční v prostorách Průmyslového paláce na Výstavišti v Praze – Holešovicích. Prvním z nich je předvánoční prodejní výstava VITALITA BIOLIFE, která se koná od 16. do 18. prosince 2005 a je zaměřená na zdravou výživu, zdravý životní styl, biopotraviny a bioprodukty, přírodní a léčebnou kosmetiku, wellness centra, poradenství zdravého životního stylu a odbornou literaturu. Akce se uskuteční souběžně s oblíbenými Vánočními trhy na Výstavišti, které se osvědčily jako velmi dobrá prodejní příležitost.

Druhým pak je Mezinárodní veletrh zdravé výživy, ekologie a zdravého životního stylu BIOSTYL 2006, jehož brány se otevrou 17. března 2006 a zůstanou otevřené až do 19. března. Tento veletrh bude uspořádán souběžně s veletrhem ESOTERIKA, jehož první ročník velmi úspěšně proběhl již v tomto roce a nabídl vystavovatelům široké spektrum obchodních kontaktů i příležitostí nabídnout své produkty koncovým spotřebitelům. Více se o akcích dozvíte na internetových stránkách www.biostyl.cz a www.incheba.cz/vitalita.

Záleží nám na tom, aby se na obou těchto akcích sešly špičkové firmy zabývající se zdravou výživou a BIO produkty, službami v oblasti BIO, ekologickými stavbami a technologiemi, ekologickou drogerií a EKO a AGRO turistikou. Otevíráme dveře pro zelené lékárny, nakladatelství odborné literatury, prodejce potravin pro speciální výživu a potravinových doplňků. Velmi si vážíme všeho, co Vaše společnost dělá pro zachování zdravého životního prostředí a pro zemi vůbec a jakožto člena Svazu ekologických zemědělců si vás dovoluujeme oslovit a nabídnout Vám výhodné podmínky Vaší účasti na těchto dvou prestižních akcích.

Pokud budete mít zájem zúčastnit se svými produkty a službami výstavy VITALITA BIOLIFE, nabízáme členům Svazu ekologických zemědělců 10% slevu na pronájem výstavní plochy.

Pokud Vás zajímá Mezinárodní veletrh BIOSTYL 2006, jemuž jsme dali podtitul „vše o zemi, vše pro zemi“, který by se mohl stát naším společným mottem, přichystali jsme exkluzivně pro členy Svazu ekologických zemědělců 30% slevu na pronájem výstavní plochy. Ze strany naší společnosti se nejedná o záměr na jeden rok, ale o promyšlený program v oblasti BIO a EKO, v jehož rámci Vám nabízíme dlouhodobou spolupráci z níž pro Vás samozřejmě vyplynou další výhody.

Těšíme se na spolupráci a osobní setkání s Vámi.

PhDr. Jan Novotný

JAK SE ŽIJE EKO FARMÁŘŮM...

Dokončení ze str. 10

maliny. Ovoce je zpracováváno přímo na farmě do podoby ovocných šťáv a džemů. Ty jsou společně s medem dodávány do obchodů v Krakově a nebo prodávány ze dvora (je zde možné si koupit také výrobky z mléka od dvou kravek zde chovaných). Na kopci za farmou jsme měli možnost si prohlédnout malý větrný mlýn, na kterém si rodina mele svou vlastní mouku. Hospodářství s výměrou 10 ha (z toho 5 ha tvoří les) užívá farmář s manželkou – on se věnuje práci na poli a v lese, ona domácím aktivitám jako je zpracování ovoce a vzdělávací programy pro děti. I my jsme měli možnost při naší návštěvě ochutnat domácí produkty – bramborové knedlíky se švestkami podávané k obědu byly celé z domácí produkce.

Manželé Plawecy vychovali společně sedm dětí. Dvě z nich ještě studují (nejmladší dceř je 15 let). Všechny děti vystudovaly jiné obory než zemědělství, do práce na farmě se však, když se tu sejdou, zapojují všichni. Kdokoliv z nich je schopný hospodáře kdykoliv zastoupit. Plaweckých si tak mohli bez starostí vyrazit i na vysněnou návštěvu Vatikánu, kde se poklonili památce papeže Jana Pavla II.

Výukové programy pro školní mládež jsou však jedním z hlavních příjmů navštívených farem. Program si žáci platí sami, jednodenní pobyt je stojí 18 PLN. Na farmě se seznámí s hospodářskými zvířaty, jejich krmením a péčí o ně, ale třeba také s dojením. Mohou si vyzkoušet mletí obilí na kamenném mlýnku, z mouky si pak mohou upéct domácí chléb a na ten si pak natřít máslo, které si předtím stloukli v máselnici.

Příjemným zpestřením pobytu bylo večerní posezení s dalšími ekoložníky. Mluvílo se o aktuálních tématech a problémech, které naše i polské zemědělce trápí. Většina hos-

podářů, se kterými jsme se tento večer setkali, hospodáří jen na malé výměře – do 10 ha půdy. Každé hospodářství v první řadě zajišťuje zásobení rodiny, jejich aktivity jsou proto značně diverzifikované. Na přivýdělní nabídku často doplňuje agroturistika. Téměř veškerá půda v Polsku je v soukromých rukou a je skoro nemožné půdu koupit. Kvůli vysoké nezaměstnanosti (v regionu Opolskie, kde jsme se pohybovali, až 25%) si každý snaží půdu zachovat, aby v případě, že ztratí práci, byl schopen se alespoň nějakým způsobem uživit. Manželky farmářů pro nás připravily stůl plný domácích pochoutek, večere se zapíjela polským pivem a českou slivovicí. Druhá zábava pokračovala až do pozdních nočních hodin. Došlo i na kytaru, hrály a zpívaly se polské i české písničky.

Naše putování po Polsku vyvrcholilo v Krakově, kde jsme kromě prohlídky města absolvovali také návštěvu jednoho z několika obchodů se zdravou výživou a biopotravinami. V nabídce obchodu nás překvapil široký výběr certifikované zeleniny a ovoce a obecně vcelku široký sortiment bioproduktů. Polsko tak určitě bude mít na BioFachu co ukázat a nabídnout.

Text a foto:
Dagmar MATĚJKOVÁ a Renata OSLADILOVÁ

JAK JE TO S DOTACEMI PRO EKOZEMĚDĚLCE

Rozhovor s Ing. Petrem Trávníčkem manažerem PRO-BIO

Můžete stručně připomenout čtenářům BIO, z jakých dotačních titulů mohli ekozemědělci žádat o dotace – z domácích i z fondů Evropské unie.

Po vstupu do EU se dotace na EZ vyplácejí na základě programového dokumentu Horizontální plán rozvoje venkova, kde je titul EZ zařazen jako jedno z agroenvironmentálních opatření. V návaznosti na tento plán pak byl vydán podrobný prováděcí předpis, kterým se detailně upravují podmínky pro jednotlivá agroenvironmentální opatření. Tímto předpisem je Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., ze dne 21. dubna 2004, které bylo dále novelizováno NV č. 542/2004 Sb. a NV č. 119/2005 Sb. Část těchto dotací, a to 80 %, je poskytována z prostředků EU (sekce EAGGF), zbytek jde ze státního rozpočtu ČR. Cílem těchto agroenvironmentálních opatření je

podpořit takovou zemědělskou výrobu, která je šetrná k životnímu prostředí a ve svém důsledku povede k jeho zlepšení.

Dále mohli ekologičtí zemědělci, ale i zpracovatelé, využít prostředků v rámci Operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“. V tomto programu se nejedná o přímou dotaci, ale o finanční pomoc zejména v případě investic do zemědělství a zpracovatelského průmyslu. O finanční pomoc se žádá formou projektů, které jsou dále bodově vyhodnoceny. Ekologičtí zemědělci jsou při vyhodnocování projektu bodově bonifikováni.

Jaká byla letos situace. Sdělovací prostředky informovaly, že se dotace nedostaly ke všem zemědělcům včas. Máte nějaké informace od svých členů?

Pokračování na vedlejší straně

